

Taivāna 台湾 *Táiwān* (Formosa, Ķīnas Republika)

Vēsture

Min din. jūras braucējs **Džen He** 鄭和 (1371-1433) apmeklē Taivānu 7 reizes
1644 - dib. mandžūru Cjin dinastija (Min dinastija tiek gāzta)
1624 - 1662 **Kosjinga** (Valsts tēvs) 國姓爺, Min dinastijas patriots,
Īstajā vārdā - Džen Čengun 鄭成功
1912 - **Sun Jatsen** 孫逸仙 dibina Ķīnas Republiku
1949 - Dzjan Dzjieši (**Čan Kaiši**) 蔣介石 atkāpjas uz Taivānu (=ĶR)
1949 - 1987 Kara stāvoklis, **Nacionālistu partija** (Guomindan 國民黨)
1978 - Dzjan Dzjieši dēls **Dzjan Dzjinguo** 蔣經國 uzsāk demokrātiskas reformas
1986 - dib. **Demokrātiski Progresīvā partija** (Min dzjiņdan 民進黨)
1987 - Taivānas valdība atļauj vietējiem ķīniešiem doties pie radiem ĶTR
No 1990.g. **Li Denhui** 李登輝 reformas
No 2016.g. DPP prezidente **Cai Jinven** 蔡英文
Latvijā - Taipei Mission

Literatūra, kultūra un sabiedrība

- Taivāniskā identitāte - Taivāna kā neatkarīga valsts **vai** Taivāna kā Ķīnas sastāvdaļa
- Japāņu kolonizācijas iespaids (1895-1945)
- Taivānas jaunā literatūra no 20.gs.20 gadiem
- Reģionālā literatūra 乡土文学 *xiangtu wenxue*
- **1.posms: iesākums 1920-1925**
Žurnāls “*La Formosa Nov-Litera*” 台湾新文学 (līdz 35.g.)
Galv.red. – kreisā spārna aktīvisists un rakstnieks Jan Kui 杨逵
- **2.posms: 1926-1937 literāro publikāciju uzplaukuma laiks**
Taivāniešu sarunvalodas literatūra, iniciatīvas pret japāņu iespaidu
- **3.posms: 1937-1945 pro-japāniska lit.,** militārās mobilizācijas laiks
1937.g.sākas 2.Ķīnas-Japānas karš un
ķīniešu valodas publikācijas Taivānā tiek aizliegtas!

- Guomindaun iespaids 50-60 gados, pretkomunisma literatūra
- “Pret komunistiem, par valsts atjaunošanu” 反公復國 *fangong-fuguo*
- 1978.g. Jiang Jingguo demokrātiskās reformas
- Žurnāls „Formosa” 美丽岛 *meilidao* (1979.g.) – autentiskā taivāniešu literatūra, pret Guomindaun partijas valdību
- Rietumu un ASV iespaids, daudzi emigrē uz ASV, Kanādu u.c.
- **Modernistu nov.** 现代派 *xiandai pai*; **Reģionālistu nov.** 乡土派 *xiangtupai*
- 20.gs.beigās literatūrā – nostalgija par pēckara laiku
- **Trilōģijas** (no 1987.gada)

Galvenās tēmas literatūrā

- pārinterpretētas vēsturiskas tēmas (revizionisms)
- japāņu kolonizācijas periods, pakalpīgie taivāniešu ierēdņi
- ielu tirgotāju dzīve, bezdarbs
- bestselleri par sadzīvi, mīlestību u.c. piezemētām tēmām
- taivāniešu mīlestības drāmu romāni pārplūdina KTR
- atgriešanās dabā, prom no piesārņotās lielpilsētas
- cilvēktiesību literatūra
- taivāniešu dzīve ārzemēs

Pazīstamākie rakstnieki

- taivāniskā identitāte, reģionālisms 乡土 *xiāngtǔ*
- vietējo **iezemiešu rakstnieki**
- vietējā iezemiešu (aborigēnu) kultūra 山地人 *shāndìrén*
- **sievietes** raksta par ģimeni, sieviešu un psiholoģiskajām problēmām
- Romānu autors – Čen Jindžen 陳映真
- Rakstnieces-māsas:

Džu Tienven 朱天文 „Vientulā vīrieša piezīmes” 荒人手记 *Huāngrén shǒujì*

Džu Tiensjin 朱天心 „Senā pilsēta” 古都 *Gūdū*

- Dzejnieks Jan Mu; dzejniece Sja Ju
- Liu Kesjan 劉克襄 (**Liu Ka-shang**)
- Lun Jintai 龍應台 (**Lung Ying-tai**)
- Ju Guandžun 余光中 (**Yu Kwang-chung**)
- Bai Sjenjun 白先勇 (**prof. Kenneth Pai Hsien-yung**)
- Liao Fubiņ 廖福彬 (**廖幾米 Jimmly Liao**)
- Džan Dačuņ 张大春 (**Chang Ta-chun**)

Citi rakstnieki

Cjun Jao 琼瑶

Lain Šicjiu 梁實秋

Liņ Venjue 林文月

Van Dindzjuņ 王鼎鈞

Papildus resursi

Six Taiwanese Writers You Should Know:

<https://theculturetrip.com/asia/taiwan/articles/6-taiwanese-writers-you-should-know/>

Review: A History of Taiwan Literature (Ye Shitao) <https://u.osu.edu/mclc/book-reviews/po-hsi-chen/>